

OBSAH

Předmluva	5
I. VÝUKA A TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ	7
Technická výuková zařízení v našem století	7
Materiální prostředky	9
Typy technických zařízení	12
Výukové funkce	14
Didaktické specifikum	21
Názornost	21
Technická zařízení a osobnost učitele a žáka	24
Zřetele učitelovy přípravy	26
II. ZAŘÍZENÍ PRO NEPROMÍTANÝ ZÁZNAM A ŠKOLNÍ OBRAZY	27
Didaktické specifikum nepromítaného záznamu	27
<i>Hotový záznam</i>	27
<i>Vytvářený záznam</i>	28
<i>Částečně vytvářený záznam</i>	29
<i>Kombinovaný záznam</i>	31
Výukové začlenění	32
Školní tabule	32
<i>Základní třídění školních tabulí</i>	32
<i>Vlastnosti školní tabule</i>	34
<i>Běžné využití školní tabule</i>	34
Psaní na tabuli	35
Kreslení na tabuli	35
Rýsování na tabuli	35
<i>Specifické využití školní tabule</i>	37
Magnetická tabule	38
Flanelová tabule	39
Tabule s průhlednou plochou	40
Fóliová tabule	41
Hobrová a korková tabule	41
Dírková tabule	41
Bloková tabule	42
Opaxitová tabule	43
Světelná tabule	43
Elektrická tabule	43
Nové směry v konstrukci tabulí	43

<i>Promítací plocha jako součást tabule . . . . .</i>	44
<i>Víceúčelové tabule . . . . .</i>	44
Tabule Meloplast	45
Tabule Duraform	46
Tabule Unique	46
Školní nástěnný obraz	47
<i>Druhy školních obrazů . . . . .</i>	47
III. MINIMUM Z ELEKTROTECHNIKY	51
IV. ZÁKLADY OPTIKY	67
V. PROMÍTÁNÍ STATICKÝCH OBRAZŮ	104
Základní způsoby statické projekce	104
Didaktické specifikum promítaného statického záznamu	105
Učitelova příprava	107
Výukové začlenění	108
Epiprojekce.	110
<i>Princip epiprojektoru . . . . .</i>	110
<i>Čs. epiprojektory . . . . .</i>	111
<i>Zahraníční epiprojektory a očekávaný vývoj . . . . .</i>	113
<i>Umístění a obsluha epiprojektoru . . . . .</i>	115
<i>Předlohy pro epiprojekci . . . . .</i>	115
<i>Všeobecně o údržbě epiprojektoru . . . . .</i>	116
Diaprojekce.	117
<i>Princip diaprojekce. . . . .</i>	117
<i>Diaprojektory . . . . .</i>	118
<i>Optické soustavy moderních diaprojektorů . . . . .</i>	119
<i>Vkládání a výměna diapozitivů . . . . .</i>	120
<i>Měníče diafilmů . . . . .</i>	122
<i>Automatická diaprojekce . . . . .</i>	124
<i>Československé diaprojektory . . . . .</i>	126
<i>Zahraníční diaprojektory a trend jejich vývoje . . . . .</i>	130
<i>Zhotovení, ukládání a ošetřování diafilmů . . . . .</i>	132
<i>Zhotovení a ukládání diapozitivů . . . . .</i>	133
Transprojektor	138
<i>Princip transprojektoru . . . . .</i>	139
<i>Transprojektor a jejich vývoj . . . . .</i>	142
<i>Umístění projektoru . . . . .</i>	145
<i>Základní způsoby využití transprojektoru a příprava transparentů. . . . .</i>	147
VI. PROMÍTÁNÍ FILMŮ	151
Stručný vývoj filmové techniky	151
Didaktické specifikum filmu	152
Učitelova příprava	155
Výukové začlenění	157
Školský film	159

Princip kinematografického záznamu	
a promítání obrazu	160
<i>Snímání němého filmu . . . . .</i>	161
<i>Promítání němého filmu . . . . .</i>	162
<i>Pořizování a promítání zvukových filmů s optickým</i>	
<i>záznamem zvuku . . . . .</i>	163
<i>Výroba a promítání zvukových filmů s magnetickým</i>	
<i>záznamem zvuku . . . . .</i>	164
Filmy a filmové kopie	165
<i>Formáty filmových kopií a jejich specifické použití . . . . .</i>	166
Srovnání technických a ekonomických parametrů	
základních filmových formátů	169
Filmový projektor úzkého filmu	171
<i>Trend vývoje projektorů úzkého filmu . . . . .</i>	177
Zvukové projektory pro úzký film formátu	
16 mm	179
Filmové projektory pro 8 mm film.	184
Zahraněční projektory pro film 8 mm	
a Super 8 dostupné v ČSSR	189
Nástup projektorů pro filmy v kazetách	192
Projektory filmových prstenců	194
<i>Volné filmové prstence. . . . .</i>	195
<i>Prstencové kazety . . . . .</i>	196
<i>Kompaktní výměnné prstencové kazety 8 mm</i>	
<i>a Super 8 . . . . .</i>	196
<i>Kazetové projektory. . . . .</i>	198
Údržba projektorů a odstraňování běžných	
závad	200
Zacházení s filmovou kopií.	200
<i>Uložení filmové kopie . . . . .</i>	200
<i>Převíjení a prohlížení kopie . . . . .</i>	205
<i>Závady na filmové kopii. . . . .</i>	207
<i>Lepení filmu . . . . .</i>	208
Svépomocné natáčení výukových filmů	
úzkého formátu	209
VII. MINIMUM ZE ZVUKOVÉ TECHNIKY	212
Hlavní druhy zvukových signálů	225
Zkreslení	228
<i>Útlumové zkreslení . . . . .</i>	237
<i>Fázové zkreslení . . . . .</i>	243
Rušivé jevy zhoršující jakost reprodukce	248
VIII. ZAŘÍZENÍ PRO ZÁZNAM A REPRODUKCI	
ZVUKU	252
Mechanický záznam reprodukce zvuku	252
<i>Závady při přehrávání gramofonových desek . . . . .</i>	256
Magnetický záznam a reprodukce zvuku.	258
Záznamové materiály a jejich použitelnost	262
Magnetofon v provozu	262

<i>Nahrávání zvuku z mikrofonu</i>	265
<i>Nahrávání zvuku z gramofonu či druhého magnetofonu</i>	266
<i>Nahrávání zvuku z rozhlasového přijímače</i>	266
<i>Nahrávání zvuku z televizoru</i>	267
<i>Magnetofon pro školu</i>	267
<i>Kazetové magnetofony</i>	269
<i>Stereofonie</i>	270
<i>Stereofonní gramofony</i>	271
<i>Stereofonní magnetofony</i>	273
<i>Umístění reproduktorů pro stereofonní reprodukci</i>	274
<i>Školní a školský rozhlas</i>	276
<i>Příjem rozhlasu</i>	280
<i>Zařízení školského a školního rozhlasu</i>	281
<i>Akustika a reprodukce zvuku v učebně</i>	283
<i>Sluchátkové soupravy</i>	288
<i>Druhy sluchátkových souprav</i>	289
<i>Další vývoj sluchátkových souprav</i>	291
<i>Didaktické zřetele zvukových zařízení</i>	292
<i>Učitelova příprava</i>	295
<i>Výukové začlenění</i>	296

IX. VÝUKOVÁ TELEVIZE 300

<i>Televize a její nástup do škol</i>	300
<i>Školská televize a její didaktické specifikum</i>	300
<i>Výukové začlenění televize a učitelova příprava</i>	302
<i>Školská televize jako výuková organizační forma</i>	305
<i>Školní televize</i>	307
<i>Technika přenosu televizního obrazu</i>	309
<i>Šířka pásma, kabelový a bezdrátový televizní přenos</i>	315
<i>Kabelový televizní přenos</i>	316
<i>Bezdrátový televizní přenos</i>	317
<i>Zacházení s televizí ve škole</i>	321
<i>Obrazový záznam a reprodukce</i>	322
<i>Magnetický záznam</i>	322
<i>Obrazový gramofon</i>	324
<i>Barevná televize</i>	326

X. TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ V PROGRAMOVÉ

<i>VÝUCE</i>	328
<i>Základní pojmy: program, vyučovací stroj</i>	328
<i>Vznik a vývoj vyučovacích strojů</i>	330
<i>Behavioristická teorie učení a Skinnerova teorie didaktického programování</i>	331
<i>Typy programů</i>	334
<i>Lineární programy s tvořenou odpovědí</i>	334
<i>Lineární programy výběrové</i>	335
<i>Větvené programy</i>	337

<i>Adaptivní programy</i>	339
<i>Instrukční programy</i>	340
Transformace programů	341
Třídění technických zařízení používaných v programové výuce	344
Programované učebnice	346
<i>Programované učebnice s programy lineárními</i>	346
<i>Programované učebnice s větvenými programy</i>	349
<i>Programované učebnice s kombinovanými programy</i>	351
Výukové stroje	351
<i>Vyučovací stroje</i>	352
<i>Manipulátory pro práci s výběrovým lineárním programem</i>	352
<i>Manipulátory pro práci s lineárními programy s tvořenou odpovědí</i>	354
<i>Automatické vyučovací stroje</i>	354
<i>Automatické vyučovací stroje pro lineární programy nerozlišující charakter chyby</i>	360
<i>Automatické vyučovací stroje pro větvené programy rozišující charakter chyby</i>	363
<i>Speciální výukové stroje</i>	366
Výukové soustavy	369
<i>Výukové soustavy pro skupinovou výuku řízené učitelem</i>	372
Integrovaná soustava	372
Zpětnovazebná soustava	374
Jazykové laboratoře	375
<i>Výukové soustavy pro skupinovou výuku řízené centrem</i>	375
<i>Výukové soustavy pro individualizovanou výuku</i>	376
Soustavy řízené počítačem	376
Automatizované studovny	376
Technická zařízení pro výzkum, registraci a diagnostiku	377
XI. POČÍTAČE PRO VÝUKU	381
Princip počítače a jeho vývoj se zřetelem k uplatnění v oblasti školství	381
Počítače pro přímé řízení výuky	383
Počítače pro kontrolu a vyhodnocování výuky	384
Počítače pro plánování a organizování školní agendy	384
Počítače jako výukový prostředek	384
Počítače jako objekt výuky	384
Vstupy a výstupy počítačů pro přímé řízení výuky	384
<i>Elektrické psací stroje</i>	385
<i>Obrazový displej</i>	386

Systémy paralelní skupinové výuky řízené počítači	387
Počítače s „pevným“ programem řídicí individuální výuku velké skupiny žáků	388
<i>Systém Plato</i>	389
<i>Systém Cai</i>	391
Makroprogram zjednodušuje přípravu výuky	394
Počítače mohou řídit výuku na dálku	394
Počítače pro vyhodnocování a kontrolu výuky	395
Počítače řídí organizaci, evidenci a plánování studia	396
<i>Evidence studijního prospěchu</i>	396
<i>Příklad automatizace přijímacího řízení</i>	397
<i>Počítač sestavuje rozvrhy</i>	397
XII. MODERNÍ ŠKOLNÍ UČEBNY	399
Didaktické zřetele	399
Třídění školních učeben	401
Některé požadavky na moderní školní učebnu	403
<i>Elektrická instalace v učebně</i>	403
<i>Osvětlení učeben</i>	404
<i>Mikroklima učebny</i>	406
<i>Akustika učebny</i>	408
<i>Pronikání hluku do učebny</i>	409
<i>Školní nábytek</i>	409
<i>Barevné řešení učeben</i>	412
Několik návrhů na vybavení učeben moderním technickým zařízením	413
<i>Učebna málotřídní školy</i>	413
<i>Učebna pro laboratorní metody práce</i>	415
<i>Učebna se sluchátkovou soupravou</i>	416
<i>Jazyková laboratoř</i>	417
<i>Univerzální učebna</i>	418
<i>Učebna s vyučovacími stroji</i>	420
<i>Učebna s televizními kamerami UTO</i>	421
<i>Učebna vyučovací techniky pedagogické fakulty UK v Praze</i>	423
<i>Některé nové směry v navrhování školních učeben</i>	423
<i>Moderní technická zařízení v některých nových školách</i>	426
XIII. ORGANIZAČNÍ A REPROGRAFICKÁ TECHNIKA PRO ŠKOLU	427
Organizační pomůcky	427
<i>Výhledy organizační techniky</i>	429
Psací stroje	429
Kalkulační stroje	431
Reprografická technika	431

<i>Konvenční a kancelářské fotokopírování</i>	432
<i>Mikrofilm</i>	434
<i>Světlotiskové kopírování (diazotypie)</i>	436
<i>Termokopírování</i>	437
<i>Elektrostatické kopírování</i>	439
<i>Rozmnožovací technika</i>	440
<i>Lihové rozmnožování</i>	441
<i>Blánové rozmnožování</i>	442
<i>Maloofsetové rozmnožování</i>	443
Literatura	445
Rejstřík	448